

Struktura władzy lokalnej i style politycznego przywództwa w polskich samorządach gminnych

Kto naprawdę rządzi gminą? Kto ma wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących rozwoju miast? Spojrzenie wyłącznie przez pryzmat przepisów, formalnych struktur władzy mówi nam wszystkiego. Efektywne zarządzanie współczesnym miastem wymaga umiejętności współpracy władz samorządowych z innymi osobami i instytucjami. Zdarza się więc, że wpływ na decyzje mają też osoby i organizacje pozostające poza formalnymi strukturami władzy – np. wpływowi biznesmeni, organizacje społeczne, lokalni działacze społeczni. Celem projektu jest lepsze zrozumienie współczesnych struktur władzy w polskich gminach, wykraczających poza formalne lokalne sceny polityczne.

Drugim celem jest przyjrzenie się stylom przywództwa polskich wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Jakich stylów zarządzania oczekują mieszkańcy oraz jak postrzegają faktyczne zachowanie włodarzy miast i gmin? Charakteryzując style przywództwa będziemy zastanawiać się na ile włodarze gminni kierują się własną wizją rozwojową, a na ile opierają się na wynikach konsultacji z innymi podmiotami. Drugim wymiarem różnicującym style przywództwa jest to czy realizacja celów oparta jest tylko na zasobach władz i administracji samorządowej czy też próbuje się mobilizować środki pozostające w dyspozycji innych podmiotów, np. przedsiębiorców czy organizacji społecznych. Interesują nas także relacje między stylami przywództwa i strukturą władzy lokalnej oraz zrozumienie zależności między kompozycjami lokalnych koalicji władzy a stylami przywództwa polskich burmistrzów, wójtów oraz prezydentów miast.

Przedmiotem badania będą więc nie tylko władze samorządowe, ale także nieformalne koalicje władzy, które łączy wspólny cel który chcą osiągnąć oraz które dysponują odpowiednimi zasobami do realizacji tego celu. Przykładem takiego układu sił w polskim kontekście może być koalicja lokalnych polityków samorządowych z miejscową (lub zewnętrzną) firmą deweloperską zainteresowaną inwestycjami mieszkaniowymi czy też turystycznymi w mieście. Oba podmioty muszą ze sobą współpracować, wypracować mechanizmy współdziałania, które zapewnią obu stronom korzyści wynikające z realizacji wspólnego celu. W ramach tego projektu interesuje nas jaki skład przyjmują takie koalicje, jakie są ich motywy i cele działania, jakich zasobów używają w realizacji celów oraz to jakie powiązania łączą ich członków. W szczególności spróbujemy odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Jakie czynniki sprzyjają zmianom w lokalnych strukturach władzy (oprócz zmian personalnych na stanowisku burmistrza)?
2. Jaki jest wpływ wielkości gminy na skład lokalnych struktur władzy i politycznych stylów przywództwa?
3. Które style przywództwa współistnieją z jakimi typami i kompozycjami lokalnych struktur władzy?

Zakładamy, że zarówno charakterystyka gmin, a w szczególności wielkość jednostek samorządowych, jak i styl przywództwa burmistrza wpływają na kształt lokalnych koalicji władzy. W projekcie będziemy weryfikować te założenia.

Przeprowadzane badania dotyczyć będą Polski. W ramach projektu zamierzamy przeprowadzić ogólnopolski sondaż mieszkańców, który pozwoli dowiedzieć się jakie są preferencje oraz postrzeganie mieszkańców faktycznych stylów przywództwa polskich burmistrzów oraz postrzeganie lokalnych układów władzy. Wyniki sondażu będą stanowiły tło dla zasadniczej części badania empirycznego, która zostanie przeprowadzona w trzech wybranych gminach (miastach) różniących się wielkością (duże miasto liczące co najmniej ok. 100 tys. mieszkańców, typowe miasto powiatowe oraz mniejsze miasto bądź gmina miejsko-wiejska). Ta część badania będzie oparta na analizie treści oficjalnych dokumentów urzędowych oraz artykułów w prasie lokalnej (w tym na portalach internetowych), wywiadach pogłębionych z członkami lokalnych elit, a także ankietach z mieszkańcami wybranych miast. Badanie będzie się odnosić do realizacji wybranych projektów czy programów, takich jak na przykład programów rewitalizacji wybranych dzielnic miasta.

Wyniki badania będą publikowane w polskich i międzynarodowych czasopismach akademickich, a także prezentowane w trakcie konferencji naukowych.